

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Indráčkem v právní věci procesní nástupkyně po žalobkyni A. A., zemřelé dne 18.7.2008, **A. W.**, proti žalovanému **Krajskému úřadu Moravskoslezského kraje**, odboru sociálních věcí se sídlem Ostrava, 28. října 117, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 6.6.2008 č.j. MSK 88614/2008, sp.zn. SOC/25115/2008/Nag, **o nároku na příspěvek na péči,**

t a k t o :

I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 6.6.2008 č.j. MSK 88614/2008, sp.zn. SOC/25115/2008/Nag a rozhodnutí Magistrátu města Opavy, odboru sociálních věcí ze dne 14.5.2008 č.j. 37520/2008/OPA se pro nezákonnost **z r u š u j í** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žádnému z účastníků **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 6.6.2008 č.j.MSK 88614/2008, sp.zn. SOC/25115/2008/Nag zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil napadené usnesení Magistrátu města Opavy, odboru sociálních věcí č.j. 37520/2008/OPA ze dne 14.5.2008, kterým správní orgán prvního stupně rozhodl o zastavení řízení o příspěvku na péči pro žalobkyni s odůvodněním, že není oprávněnou osobou pro přiznání tohoto příspěvku, a že se jedná o žádost zjevně právně nepřípustnou. Žalovaný ze spisové dokumentace zjistil, že žalobkyně je slovenské státní příslušnosti a má povolen trvalý pobyt na území ČR jako státní příslušník členského státu Evropských společenství. Žalobkyně má přiznán a vyplácen starobní a vdovský důchod ze Slovenska. V odůvodnění svého rozhodnutí žalovaný poukázal na ust. § 4 zákona č. 108/2006 Sb., kterým je stanoven okruh oprávněných osob a Nařízení EHS č. 1408/71 a Nařízení EHS č. 574/72, která řeší případy občanů Evropské Unie. S ohledem na účel a charakter dávky příspěvku na péči je tento příspěvek z hlediska práva EHS peněžitou dávkou v nemoci, která podléhá pravidlům koordinace EHS 1408/71. Podle článku 28 tohoto Nařízení podléhají důchodci předpisům státu, na jehož území bydlí a to za předpokladu, že z tohoto státu pobírají důchod. Žalobkyni však byl vyplácen starobní a vdovský důchod pouze ze Slovenska, což dle žalovaného znamená, že nepodléhá právním předpisům našeho státu a příslušným státem k uplatnění nároku na obdobnou dávku je pro ni Slovensko.

Žalobkyně proti uvedenému rozhodnutí podala včasnou žalobu, ve které poukázala na to, že patří podle § 4 odst. 1 písm. a) citovaného zákona do okruhu oprávněných osob, jako osoba s trvalým pobytem na území České republiky. Znamená to, že za situace, kdy je zcela závislá na pomoci jiné osoby, má na příspěvek na péči nárok jako jakákoliv osoba, resp. obyvatel ČR bez ohledu na státní příslušnost, není-li ovšem občanem členského státu EU. V takovém případě se musí správní úřad řídit předpisy EU, konkrétně Nařízením EHS č. 1408/71 a č. 574/72, a to ustanoveními o dávkách v nemoci, kam správní úřad příspěvek na péči zařadil. Články 27 a 28 Nařízení EHS č. 1408, na které odvolává žalovaný, se vztahují na dávky v nemoci a mateřství a je tedy otázkou, zda příspěvek na péči lze zařadit mezi dávky v nemoci, jestliže nárok na ně není vázán na doby pojištění nebo zaměstnání. Žalobkyně má za to, že příspěvek na péči podle českých právních předpisů lze tedy obdobně jako německou dávku zahrnout pod pojem „věcných dávek“ a na ty se nevztahují ustanovení o dávkách v nemoci, pro které je charakteristická vazba na pojištění a existenci pojistných dob. Kromě toho žalobkyně zastává názor, že se na ni ustanovení EHS nevztahují vůbec, neboť jí nikdy nárok na důchod nevznikl v nějakém cizím členském státu EU. U žalobkyně nemůže být argumentováno tím, že její legální pobyt v ČR je zátěží systému dávek pro ČR a je poživatelkou důchodu odvozených z československého systému důchodového pojištění, tedy stejných jako mají občané ČR s českými důchody.

Žalovaný ve svém písemném vyjádření k žalobě poukázal na ustanovení § 4 odst. 1 písm. a) zák. č. 108/2006 Sb. ve znění pozdějších předpisů, které sice uvádí, že do okruhu oprávněných osob patří osoba, která je na území České republiky hlášena k trvalému pobytu podle zvláštních právních předpisů, ovšem v případě žalobkyně se jedná o osobu slovenské státní příslušnosti, která má na území ČR povolen trvalý pobyt jako státní příslušník členského státu Evropských společenství. Za této situace je nutno pro určení příslušnosti k právním předpisům aplikovat Nařízení Rady EHS č. 1408/71. Podle článku 13 odst. 1 Nařízení může osoba podléhat právním předpisům jen jednoho členského státu. Podle čl. 27 téhož Nařízení podléhá důchodce předpisům toho státu, na jehož území bydlí, pouze pobírali-li z tohoto státu zároveň také důchod. Pokud důchodce pobírá důchod z jiného státu než je stát jeho bydliště, pak podléhá právním předpisům státu, z kterého pobírá důchod. Protože žalobkyni byl vyplácen starobní i vdovský důchod pouze ze Slovenska, nepodléhá tedy právním předpisům České republiky, nýbrž Slovenska a za tohoto stavu byla posouzena jako osoba, která není oprávněnou pro přiznání příspěvku na péči a její žádost byla podána podle správního řádu jako zjevně nepřipustná. Žalovaný také poukázal na to, že zastává shodné stanovisko jako veřejný ochránce práv, a sice že příspěvek na péči představuje s ohledem na účel a charakter této dávky peněžitou dávku v nemoci, a proto také podléhá pravidlům koordinace Nařízení. Žalovaný závěrem svého vyjádření uvedl, že se domnívá, že by žalobkyně měla uplatnit svůj nárok na Slovensku.

Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí žalované v mezích žalobních bodů, vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů - dále jen s. ř. s.) a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

Z hlediska skutkových zjištění vzal krajský soud v daném případě obsahem správního spisu Magistrátu města Opavy, odboru sociální věcí za prokázáno, že žalobkyně uplatnila žádost o příspěvek na péči dne 10.9.2007. Správní spis obsahuje protokol o šetření závislosti osoby na pomoci jiné osoby, žádost o posouzení stupně závislosti u žalobkyně, usnesení o přerušení řízení z důvodu posouzení stupně závislosti žalobkyně a výsledek posouzení tohoto stupně ze dne 30.1.2008, podle kterého byla žalobkyně uznána za osobu se IV. stupněm závislosti na pomoci jiné fyzické osoby, tj. úplná závislost. Správní spis dále obsahuje rozhodnutí Sociální pojišťovny, ústředí Bratislava ze dne 10.7.2003 o zvýšení starobního a vdovského důchodu a potvrzení Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky, krajské pobočky pro Moravskoslezský kraj, územní pracoviště Opava ze dne 29.4.2008, podle kterého byla žalobkyně u této pojišťovny zdravotně pojištěna. Z přípisu Sociální pojišťovny, ústředí Bratislava ze dne 13.3.2008 pak krajský soud zjistil, že tímto sdělila žalobkyni, že byla její žádost o zvýšení důchodu pro bezmocnost zamítnuta, a to proto, že ve věcném rozsahu dávek poskytovaných z důchodového pojištění není zahrnuto zvýšení důchodu pro bezmocnost. Žalobkyně byla tímto přípisem také odkázána na příslušný sociální

úřad na území České republiky. Usnesením ze dne 14.5.2008 pak Magistrát města Opavy, odbor sociálních věcí č.j. 37520/2008/OPA zastavil řízení o přiznání příspěvku na péči zahájené na základě žádosti žalobkyně. Toto rozhodnutí správní orgán prvního stupně odůvodnil tak, že žalobkyně pobírá důchod z jiného státu, než je stát jejího bydliště a proto podle čl. 28 Nařízení podléhá právním předpisům státu, který vyplácí její důchod, tzn. slovenských právním předpisům. Žádost o obdobnou dávku má možnost jako slovenský pojištěnec uplatnit u slovenské instituce, která by přiznanou dávku měla vyplácen do místa jejího bydliště v České republice. Protože žalobkyně podle Nařízení Rady EHS č. 1408/71 není osobou oprávněnou k poskytování příspěvku na péči, je proto její žádost o tento příspěvek zjevně nepřipustná, a proto bylo řízení o tomto příspěvku zastaveno. Správní spis dále obsahuje odvolání žalobkyně do tohoto rozhodnutí a rovněž i napadené rozhodnutí žalovaného, kterým jak shora uvedeno, odvolání žalobkyně zamítl a rozhodnutí správního orgánu prvního stupně potvrdil.

Ze shora uvedených skutečností vzal tedy krajský soud za prokázáno, že žalobkyně v době podání žádosti o příspěvek na péči až do svého úmrtí měla trvalý pobyt na území ČR, jakožto cizinec – dnes občan EU, byla poživatelkou starobního a vdovského důchodu přiznaného a vypláceno slovenským nositelem pojištění a byla v té době pojištěna zdravotně u Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky.

Spornou v daném případě byla otázka, zda žalobkyně, co by poživatelka důchodu toliko od slovenského nositele pojištění s trvalým pobytem na území České republiky, měla nárok při splnění dalších podmínek na příspěvek na péči podle zákona č. 108/2006. Žalobkyně si o tento příspěvek podala žádost, avšak, jak shora uvedeno, řízení o její žádosti bylo zastaveno pro zjevnou nepřipustnost této žádosti.

Mezi okruh oprávněných osob, kterým při splnění podmínek uvedených v zákoně č. 108/2006 Sb. náleží příspěvek na péči, patří i občan členského státu Evropské unie, pokud je hlášen na území České republiky k pobytu podle zvláštního právního předpisu po dobu delší než 3 měsíce, nevyplývá-li mu nárok na sociální výhody z přímo použitelného předpisu Evropského společenství (ust. § 4 odst. 1 písm. e/ zákona č. 108/2006 Sb.). Použitelným předpisem je Nařízení Rady (EHS) č. 1408/71, o aplikaci soustav sociálního zabezpečení na osoby zaměstnané, samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství. S ohledem na právo Evropských společenství a judikaturu Evropského soudního dvora (věc C-212/06 Vláda Francouzského společenství, Valonská vláda proti Vlámské vládě, C-160/96 z 5. 3. 1998 Molenaar, C-215/99, Recueil, s.I-843, body 22 až 24; ze dne 8. března 2001, Jauch, C-215/99, Recueil, s. I-1901, bod 28 a ze dne 21. února 2006, Silvia Hosse v. Land Salzburg, C-286/03, rozh. S. I-1771, bod 38) ve věcech dávek dlouhodobé péče je příspěvek na péči považován za „dávku v nemoci“ ve smyslu čl. 4 odst. 1 písm. a) nařízení č. 1408/71. Krajský soud při znalosti rozhodnutí Evropského soudního dvora ve věci Molenaar jen stručně konstatuje, že Soudní dvůr příspěvek pro případ odkázanosti zařadil plně do rozsahu nemocenského pojištění, neboť příspěvek slouží k rozvinutí samostatnosti osob odkázaných na péči třetího, a to zejména z finančního hlediska

a cílem této dávky je zejména doplnit dávky nemocenského pojištění, se kterými jsou ostatně spojeny na organizační úrovni, za účelem zlepšení zdravotního stavu a kvality života osob odkázaných na péči třetího. Z pohledu dalšího rozčlenění dávek v nemoci na dávky věcné a dávky peněžité ve smyslu čl. 19 nařízení č. 1408/71 se jedná o dávku peněžitou, neboť jde o platbu periodickou, výše příspěvku je pevná a nezávislá na výdajích příjemcem skutečně vynaložených při uspokojování jeho potřeb a příjemce má značnou míru volnosti při nakládání s částkami, které mu byly přiděleny. Stejně tak i ve věci Silvia Hosse v. Land Salzburg Soudní dvůr vyslovil, že taková dávka v nemoci, jako je příspěvek ve stavu odkázanosti spadá mezi „peněžité dávky“ zdravotního a nemocenského pojištění uvedené zejména v čl. 19 odst. 1 písm. b) nařízení č. 1408/71.

Krajský soud tedy při znalosti rozhodnutí Soudního dvora, který příspěvek na péči považuje za dávku v nemoci, si položil otázku, zda se jedná o dávku zařaditelnou v podmínkách českého právního systému do systému nemocenského pojištění či do systému zdravotního pojištění. K této otázce soud dospěl vzhledem k tomu, že jak německý tak i francouzský systém zdravotního a nemocenského pojištění (soudní spor Molenaar), ale i rakouský (soudní spor Silvia Hosse) a další se značně liší od českého systému. Do kompetence zdravotních pojišťoven v Německu i Francii spadá kromě lékařské a nemocniční péče také výplata nemocenských dávek. Jinak řečeno v zemích, které byly účastníky řízení ve věci Molenaar je zdravotní pojištění a nemocenské pojištění jeden společný systém; v České republice se jedná o dva oddělené systémy, na sobě zcela nezávislé. Jestliže v aplikaci na české podmínky by nárok na příspěvek na péči byl zařazen mezi dávky v nemoci, tedy do systému nemocenského pojištění, přičemž jde o dávku peněžitou, pak by v souzené věci plátcem dávky a orgánem, který by o něm rozhodoval, byl orgán Slovenské republiky, neboť žalobci je vyplácena důchodová dávka – starobní důchod pouze slovenským nositelem pojištění; dle čl. 19 odst. 1 písm. b) nařízení č. 1408/71 je příslušná k výplatě peněžité dávky instituce, u níž je žalobce pojištěn. Jestliže však příspěvek na péči zařadíme do systému zdravotního pojištění, pak při stejném principu dle čl. 19 odst. 1 písm. b) nařízení č. 1408/71 je rozhodující instituce, u které žalobce je pojištěn, v konkrétní věci tedy Všeobecná zdravotní pojišťovna v ČR a pak by tedy nárok na příspěvek žalobci byl posuzován dle českých právních předpisů, zákon č. 108/2006 Sb.

Krajský soud dospěl k závěru, že vzhledem k charakteru příspěvku na péči, jehož nárok je jednoznačně odvozen pouze od zdravotního stavu žalobce, je rozhodující, zda žalobce je českým zdravotním pojištěncem a není rozhodující nositel nemocenského, potažmo důchodového pojištění. Právě rozdílnost systému pojištění mezi českou úpravou na jedné straně a úpravou rakouskou, německou, francouzskou na druhé straně, je rozhodující pro úvahu soudu, že nárok na předmětnou dávku je odvislý od zdravotního pojištění. Jestliže v označených evropských zemích jsou ze zdravotního systému poskytovány věcné i peněžité dávky, přičemž mezi peněžité dávky patří mimo jiné i nemocenské, pak má nárok v ČR na příspěvek na péči občan členského státu

Evropské unie, který je českým zdravotním pojištěncem. Soud má zato, že nelze předmětná rozhodnutí Evropského soudu vyložit pouze metodou jazykového výkladu, smyslem jednotlivých slov, nýbrž systematickým výkladem. V případě, že by soud přisvědčil názoru žalovaného a nárok odvíjel od plátce důchodu či nemocenské dávky resp. dávky v nemoci, pak by nárok na příspěvek na péči vázal na dobu zaměstnání (pojištění), neboť jak dávky v nemoci tak i důchodové dávky jsou v českém systému vázány na určitou dobu pojištění. Soud tedy dospěl k závěru, že takový výklad není možný.

Podle ust. § 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb. (soudní řád správní) při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.

Jestliže u žalobkyně bylo prokázáno, že k datu napadeného rozhodnutí žalobkyně byla českým zdravotním pojištěncem, pak pro nárok na příspěvek na péči patří do okruhu oprávněných osob.

Krajský soud zrušil rozhodnutí žalované pro nezákonnost, neboť žalovaný při svém rozhodnutí nesprávně posoudil právní otázku oprávněné osoby dle § 4 odst. písm. d)zákona č. 108/2006 Sb. Vzhledem k tomu, že žalovaný shodně se správním orgánem I. stupně nesprávně posoudil oprávněnou osobu, krajský soud zrušil i rozhodnutí správního orgánu I. stupně. Současně krajský soud vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení. Správní orgán znovu ve věci rozhodne, přičemž bude vycházet z právního názoru krajského soudu, že žalobkyně byla oprávněnou osobou pro příspěvek na péči .

Žádnému z účastníků soud nepřiznal náklady řízení, neboť úspěšná procesní nastupkyně žalobkyně se výslovně svého práva na náhradu nákladů řízení vzdala.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně ve lhůtě dvou týdnů ode dne doručení jeho písemného vyhotovení, prostřednictvím podepsaného soudu, a to písemně, ve dvojím vyhotovení. Podmínkou řízení o kasační stížnosti je povinné zastoupení stěžovatele advokátem, pokud stěžovatel sám nemá vysokoškolské právnické vzdělání.

V Ostravě dne 18.listopadu 2010

Za správnost vyhotovení:
Jana Valošková

JUDr. Petr Indráček, v.r.
Samosoudce